

SPITALUL ORĂȘENESC „SFÂNTA FILOFTEIA” MIZIL
Strada Spitalului nr.21, Mizil, Tel. 250505, Fax 251115

Nr. 999 / 05.02.2020

Cod de conduită etică în achiziții publice adoptat la nivelul Spitalului Orășenesc „Sfânta Filofteia” Mizil

Avizat,

Consiliul de Administrație

1. Preambul

(1) Prezentul Cod de etica este necesar deoarece :

- procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică poate oferi oportunități pentru dezvoltarea unor comportamente necorespunzătoare, parte dintre ele fiind susceptibile să fie considerate acte de corupție,
- persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să știe:
 - la ce riscuri se pot expune cu sau fără voie,
 - cum pot acționa în anumite situații,
 - cum se pot feri de încălcarea regulilor,
 - care sunt consecințele în cazul nerespectării acestora.

(2) Din perspectiva comportamentului moral și al onorabilității în îndeplinirea unei îndatoriri publice, cuvântul “etic” are sensul de “regulă de conduită”. Prin natura sa, acest cuvânt are două accepțiuni:

– se presupune că un comportament corect din punct de vedere moral va respecta în mod inevitabil legea, fiind de aceea, ancorat în norme juridice cunoscute sub denumirea de perceptive;

– referirea la cuvântul “onorabil” nu sugerează că etica este mai presus de lege, ci este întărită de reguli care asigură o conduită cinstită, integră și corectă a persoanelor și instituțiilor, în îndeplinirea îndatoririlor lor.

(3) O conduită etică în achiziții se reflectă în respectarea unui cumul de principii și reguli care, împreună, conduc la păstrarea nealterată a valorilor societății.

2. Prevederi legale aplicabile și documente analizate

- **Legea 286/2009 privind Codul penal**
- **Legea nr. 78 din 8 mai 2000** pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție
- **Ordonanță De Urgență nr. 16 din 12 martie 2019** pentru modificarea art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98/2017 privind funcția de control ex ante al procesului de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii
- **Ordonanță De Urgență nr. 98 din 14 decembrie 2017** privind funcția de control ex ante al procesului de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii

- **Lege nr. 184 din 17 octombrie 2016** privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interes în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică
- **Hotărâre nr. 395 din 2 iunie 2016** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice
- **Lege nr. 98 din 19 mai 2016** privind achizițiile publice
- **Ordin nr. 1.581 din 5 octombrie 2018** privind aprobarea formularelor standard ale proceselor-verbale intermediare de evaluare aferente procedurilor de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii

3. Scop

- (1) Un Cod de conduită etică reprezintă un pachet de reguli care vin în completarea celor instituite prin norme și care sunt considerate ca necesare pentru păstrarea și întreținerea valorilor sale morale.
- (2) Rolul unui Cod de conduită etică este să stabilească principii și cutume după care cei care îl se adresează se pot orienta, în aşa fel încât să poată să acționeze imparțial, integr și loial față de interesul public și față de societate.
- (3) Un Cod de conduită etică nu se impune, ci aduce argumente care să convingă cu privire la beneficiile adoptării unui asemenea comportament.
- (4) Scopul prezentului Cod de conduită etică este de a se constitui drept punct de plecare în procesul de inițiere a unui tip de comportament etic, în condiții de transparență, imparțialitate și eficiență, care să determine creșterea credibilității proceselor de atribuire a contractelor de achiziție publică, în acord cu valorile promovate la nivel european.
- (5) În procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică este necesară instituirea unui tip de comportament etic în afara celui juridic deja creat, pentru a evita: o manifestarea unui comportament neadecvat, o percepere eronată a unui anumit comportament, existând multe situații care pot da naștere la îndoieri sau interpretări, chiar dacă, în fapt, nu reprezintă nimic altceva decât efecte ale neglijenței.
- (6) Acest Cod intenționează să sublinieze că achizițiile publice reprezintă un domeniu deosebit de sensibil, întrucât implică putere economică și cheltuieli din bugetul autorităților contractante, devenind astfel un factor de risc pentru practici incorecte.
- (7) Tot personalul implicat în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică este expus acestui factor de risc, indiferent de statutul lor
- (8) Achizițiile publice reprezintă un domeniu deosebit de sensibil, întrucât implică putere economică și cheltuieli din bugetul autorităților contractante, devenind astfel un factor de risc pentru practici incorecte.

4. Principiile conduitei etice în achiziții publice

- (1) Principiile fundamentale și regulile de conduită, care impun norme de comportament etic pentru persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, sunt prezentate mai jos :
 - **Integritatea**
- (2) Persoanele implicate în acest proces vor trebui să aibă însușirea de a fi integre, corecte și incoruptibile, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului acestora.
 - **“Legea este suverană”**
- (3) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor trebui să cunoască foarte bine reglementările din domeniul achizițiilor publice și să manifeste interes pentru respectarea și aplicarea corectă a acestora.
- (4) Orice decizie va fi luată pe baza principiului “legea guvernează”. Comportamentul profesional adecvat, combaterea infracțiunilor de corupție și raportarea acestora sunt principalele aspecte pe care se sprijină acest principiu.
 - **Competența profesională**
- (5) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică sunt datoare:

- ✓ să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.
- ✓ să-și îmbunătățească în mod continuu nivelul de pregătire, eficiența și calitatea activității lor.

• *Profesionalismul*

(6) Profesionalismul persoanei implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică o determină să nu accepte o sarcină sau să nu desfășoare o anume activitate decât în cazul în care consideră că deține calitățile necesare realizării acestora în mod corect.

(7) Profesionalismul acestei persoane are la bază o pregătire continuă, dezvoltarea abilităților și neacceptarea influențelor în luarea deciziilor.

(8) Persoanele implicate în procesul de atribuire vor trebui să se comporte într-o manieră profesionistă și să utilizeze bunele practici în activitățile pe care le desfășoară.

• *Responsabilitate*

(9) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor trebui să conștientizeze că răspund pentru ceea ce întreprind și că trebuie să nu accepte realizarea unor acțiuni dacă nu sunt convinse că acestea sunt legale.

• *Corectitudine în acordarea tratamentului egal*

(10) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- vor trata în mod similar operatorii economici care se află în aceeași situație, fiind interzisă discriminarea ca urmare a oricărui motiv subiectiv - religie, vîrstă, apartenență politică, sex, naționalitate etc.
- vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă şanse egale de a i se atribui contractul respectiv
- vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă şanse egale de a i se atribui contractul respectiv

• *Concordanță*

(11) Când se iau decizii, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că măsurile luate sunt în concordanță cu legea și morala și sunt destinate scopului urmărit.

• *Proportionalitate*

(12) Asigurarea de către persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, că există corelație între necesitatea autorității contractante, obiectul contractului de achiziție și cerințele solicitate fi îndeplinite. Această corelație este reflectată corespunzător în stabilirea cerințelor minime de calificare, a criteriilor de selecție și după caz, a factorilor de evaluare aferenți criteriului de atribuire.

• *Imparțialitate și independență*

(13) Persoana implicată în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- ✓ va evita orice acțiune arbitrară care ar putea afecta în mod negativ alte persoane;
- ✓ va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă un membru al familiei sale are un interes finanțiar sau nefinanțiar în legătură cu respectivul contract;
- ✓ trebuie să fie obiectivă și imparțială în toate circumstanțele exercițiului funcției lor;

(14) Decizii nu vor fi luate niciodată ca urmare a unui interes personal, finanțiar sau nefinanțiar, sau ca urmare a presiunilor politice.

• *Curtoazie și consecvență*

(15) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- ✓ vor fi orientate spre realizarea operațiunilor în mod corect, amabil și accesibil tuturor celorlalți actori implicați în proces;
- ✓ vor fi consecvente cu propriul lor comportament administrativ și vor răspunde competent la așteptările intemeiate și rezonabile pe care operatorii economici le au în raport de activitatea sa;

- ✓ vor avea o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal.
- **Transparență**

- (16) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că:
- ✓ orice informație referitoare la procedura de atribuire a contractului va fi pusă la dispoziția tuturor celor interesați;
 - ✓ documentația de atribuire este clară, completă și fără echivoc și finalizată înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare;
 - ✓ opinia publică este informată în mod regulat asupra contractelor de achiziție publică atribuite.
 - ✓ orice decizie care poate afecta negativ drepturile sau interesele unei persoane, va fi explicită, clar motivată și va cuprinde baza legală care a determinat luarea deciziei respective.

- **Principiul "patru ochi"**

(17) Regula celor „patru ochi” este un mecanism de control proiectat pentru a atinge un grad ridicat de siguranță, în special pentru documente și operațiuni sensibile. Acest principiu se bazează pe faptul că cel puțin două persoane, verifică independent unul față de celălalt, același document. Utilizarea principiului celor patru ochi crează premisele unui sistem care separă funcțiile de decizie, execuție și raportare și care poate genera aprobarea unei decizii de către diferite grade din ierarhie.

(18) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor trebui să permită participarea, respectiv implicarea în verificarea modului de derulare a etapelor procesului de achiziție publică și a altor persoane din cadrul autorității contractante sau din afara acesteia, atunci când verificarea este realizată cu scopul de a genera măsuri de îmbunătățire a procesului.

- **Confidențialitate**

(19) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația:

- ✓ de a respecta caracterul confidențial al informațiilor prezentate de către operatorii economici în documentele de calificare și în propunerile tehnice.
- ✓ de a garanta fiecărui operator economic protejarea secretului comercial și a proprietății intelectuale.

(20) Aplicarea principiului confidențialității informațiilor în activitatea specifică domeniului achizițiilor publice nu va fi condiționată de obținerea unor beneficii personale sau de interesul unor terți.

- **Acuratețea informației**

(21) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că informațiile oferite pe parcursul activității, vor fi adevărate și corecte și nu vor fi menite să inducă în eroare sau să înșeale așteptările.

- **Interes public și încredere publică**

(22) În exercitarea atribuțiilor funcționale, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie:

- să considere interesul public mai presus de orice alt interes;
- să urmărească obținerea de valoare pentru banii cheltuiți;
- să se comporte de astă manieră încât să contribuie la sporirea încrederii opiniei publice în capacitatea autorităților contractante de a organiza achiziții publice.

- **Evitarea manifestării concurenței neloiale**

(23) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că prin documentația de atribuire nu vor cauza impiedicarea și/sau limitarea participării operatorilor economici la procedurile de atribuire și nici denaturarea concurenței loiale dintre acestia.

(24) Totodată, persoanele implicate se vor asigura că operatorii economici au cunoștință despre ceea ce se consideră a fi contrar uzanțelor comerciale cinstite, respectiv neexecutarea unilaterală a contractului sau utilizarea unor proceduri neloiale, abuzul de încredere, incitarea la comiterea de delict, precum și vânzarea de secrete comerciale, către terți, de natură să afecteze poziția altor operatori economici pe piață.

- **Evitarea manifestării actelor de corupție**

(25) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor lua măsuri de excludere din competiție a operatorilor economici care folosesc practici corupte sau frauduloase în legătură cu procedura de atribuire a contractului.

- *Evitarea apariției conflictului de interes*

(26) Anterior numirii în funcție, la numirea în funcție sau în timpul exercitării acesteia, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația să își administreze interesele private în aşa fel încât să prevină apariția unui conflict de interes.

(27) Persoana care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

(28) Persoana care participă direct în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor nu are dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sanctiunea excluderii din procedura de atribuire.

- *Evitarea primirii de cadouri și ospitalitate*

(29) Persoanelor implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică le este interzisă solicitarea sau acceptarea de daruri, bani, împrumuturi, cadouri sau avantaje de altă natură de la societățile sau persoanele care colaborează în mod oficial atât pe parcursul procedurilor de achiziții, cât și pe timpul derulării contractului.

(30) Pot fi acceptate darurile cu valoare simbolică primite ca materiale de reprezentare, oferite în cadrul întâlnirilor de protocol. Oferirea acestora sau asigurarea de ospitalitate sunt practici întâlnite de regulă, în relațiile comerciale. Toate ofertele de cadouri, inclusiv cele cu valoare protocolară, trebuie anunțate șefilor ierarhici.

(31) Oferirea de ospitalitate partenerilor de afaceri reprezintă o practică obișnuită a organizațiilor și societăților comerciale și este recunoscut faptul că aceasta poate fi benefică unei conduite eficiente în afaceri. Invitațiile la prânz sau cină primite din partea unor reprezentanți ai operatorilor economici cu care autoritatea contractantă colaborează sau intenționează să colaboreze, pot fi în mod normal acceptate, atât timp cât scopul acestora este de a avea o relație corectă, iar acceptarea invitației nu contravine interesului autorității contractante.

(32) Discuțiile purtate cu reprezentanții operatorilor economici, în afara cadrului de reglementare existent, sunt susceptibile de a fi considerate abatere de la conduită etică în achiziții.

(33) Invitațiile cu caracter social, cele care se referă la evenimente sportive sau culturale, ofertele de vacanțe, precum și ofertele de ospitalitate care includ cazarea sau transportul gratuit trebuie să fie declinate de persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică și indiferent dacă au fost sau nu acceptate, ele trebuie raportate nivelului ierarhic superior.

- *Postangajările*

(34) Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică vor informa operatorul economic că nu are dreptul de a angaja, în scopul îndeplinirii contractului de achiziție publică, persoane fizice sau juridice care au participat la verificarea/evaluarea candidaturilor/ofertelor depuse în cadrul unei proceduri de atribuire, pe parcursul unei perioade de cel puțin 12 luni de la încheierea contractului, sub sanctiunea nulității contractului respectiv pentru cauza imorală.

5. Prevenirea, identificarea și unele măsuri de combatere a corupției în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică

(1) O conduită etică în achiziții se reflectă în respectarea unui cumul de principii și reguli care, împreună, conduc la păstrarea nealterată a valorilor societății.

(2) Astfel, pentru prevenirea și combaterea corupției în procesul de achiziții publice, Spitalul Orășenesc „Sfânta Filofteia”, Mizil instituie măsuri care vizează:

- *reguli clare ale procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică;*

- *interpretări unitare ale legislației și nu „de la caz la caz”;*
- *coduri de conduită;*
- *îmbunătățirea transparenței procesului;*
- *separarea funcțiilor;*
- *aplicarea principiului „patru ochi”;*
- *rotirea personalului, acolo unde este posibil;*
- *activități de consiliere metodologică și instruire în regim continuu;*
- *sancțiuni adecvate (disciplinare, civile, penale).*

(3) Este necesar ca măsurile de prevenire și combatere a corupției să fie stabilite și pentru ofertanți și contractanți.

(4) Astfel, spitalul prin documentație stabilește pentru ofertanți, foarte clar anumite măsuri printre care:

- sancțiuni penale;
- anularea contractului;
- emiterea de documente constatatoare negative ofertanților/contractanților prin care se crează dreptul autorității contractante de a-i exclude din procedurile de atribuire pe o perioadă de timp determinată;
- plata de despăgubiri;
- emiterea cazierului judiciar;

(5) Mecanismul separării responsabilităților reprezintă una din măsurile definitorii ale unei politici manageriale responsabile, la nivelul autorităților contractante întrucât are ca efect implementarea sistemului de „verificare dublă”, în special în ceea ce privește autoritatea:

- de a efectua cheltuieli
- de a emite ordine și de a semna contracte
- de a încheia procesul verbal de recepție preliminară sau finală, după caz
- de a aproba facturi
- de a autoriza efectuarea plășilor
- de a efectua plășile
- de a monitoriza și controla oricare dintre punctele de mai sus
- de a defini foarte clar responsabilitățile cu accentul pus pe pierderi și daune.

(6) Odată cu adoptarea **Ordinului nr. 1.581 din 5 octombrie 2018** privind aprobarea formularelor standard ale proceselor-verbale intermediare de evaluare aferente procedurilor de atribuire a contractelor/acordurilor-cadru de achiziție publică, a contractelor/acordurilor-cadru sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, Spitalul utilizează formularele prevăzute în acest ordin, respectiv:

- a) Proces-verbal privind evaluarea garanției de participare, a informațiilor din DUAE și a documentelor care îl însoțesc, precum și îndeplinirea cerințelor de calificare
- b) Raport intermedian al etapei privind selecția candidaților
- c) Proces-verbal privind evaluarea conformității propunerilor tehnice cu prevederile caietului de sarcini și, după caz, cu factorii de evaluare
- d) Proces-verbal privind evaluarea propunerilor financiare, inclusiv verificarea conformității acestora cu propunerile tehnice
- e) Raportul procedurii

(7) În materie de achiziții publice, anumite practici sunt considerate ca elemente care favorizează manifestarea actelor de corupție.

(8) Aceste practici pot fi clasificate în două mari grupuri:

(9) **Încălcări ascunse ale regulilor în achiziții publice** – apar ca și cum regulile ar fi respectate, dar în spatele aparențelor sunt desfășurate activități ce duc la încălcarea lor (exemplu: cerințe excesive care pot fi îndeplinite numai de anumiți operatori economici, modificarea/înlocuirea ofertelor după ședința de deschidere predeterminarea sau preselecția contractanților, un climat al calității scăzute, conexiuni și cunoștințe („pile”))

(10) Devieri aşa zis "legitime" de la procedurile de bază prin aplicarea excepțiilor din legislație, invocate frecvent fără justificări temeinice.

(11) Pentru a evita manifestarea riscurilor precum și în vederea respectării principiilor care guvernează procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie avute în vedere următoarele activități:

- Instituirea unui cadru bazat pe încredere, corectitudine și imparțialitate;
- Limitarea elementelor de natură subiectivă care influențează deciziile în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- Eliminarea tratamentului preferențial acordat operatorilor economici locali;
- Asigurarea "vizibilității" regulilor, oportunităților, procedurilor interne cât și a rezultatelor;
- Eliminarea cerințelor restrictive, abuzive;
- Obținerea celei mai bune valori pentru fondurile publice, întotdeauna considerate ca fiind insuficiente în raport cu necesitățile;
- Supravegherea costurilor generate de derularea procesului de achiziție publică, înțelegând prin aceasta, inclusiv costurile aferente administrației procesului la nivel de autoritate contractantă cât și costurile aferente pregătirii ofertelor;
- Limitarea apariției erorilor pe parcursul procesului de achiziție publică;

2) Punerea în practică a unor măsuri care să asigure implementarea activităților enumerate mai sus este condiționată în primul rând, de angajamentul și atitudinea factorilor cu putere de decizie din cadrul autorității contractante în raport cu etica în achiziții publice.

(13) Printr-o conduită etică în achiziții, acceptată de toți cei implicați în procesul de achiziții, se pot limita sau chiar evita consecințele manifestării:

- concurenței neloiale, respectiv a oricărui act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitatea de comercializare a produselor, de execuție a lucrărilor, precum și de prestare a serviciilor;
- corupției active, respectiv a promiterii, oferirii sau dării, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un angajat, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- corupției pasive, respectiv a solicitării ori primirii, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptării unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- conflictului de interese, respectiv a situației în care un angajat al autorității contractante are un interes personal de natură patrimonială care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin în exercitarea funcției publice.

6. Acțiuni corelate cu fenomenul de corupție

(1) Corupția reprezintă folosirea abuzivă a puterii publice, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup. Ca act antisocial, corupția este deosebit de gravă deoarece favorizează unele interese individuale ale unor particulari, mai ales în domeniul economic, afectând astfel interesele colective prin: însușirea, returnarea și folosirea resurselor publice în interes personal ca urmare a încheierii unor contracte cu reprezentanți ai Statului prin eludarea normelor morale și legale.

(2) Corupția vizează un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate nu numai de persoane cu funcții de conducere sau care exercită un rol public, ci și de diverse grupuri și organizații, publice sau private, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale sau unui statut social superior prin utilizarea unor forme de constrângere, sătaj, înșelăciune, mituire, cumpărare, intimidare.

(3) Linia de delimitare între faptele de corupție și faptele oneste poate fi foarte greu de trasa. De exemplu, comportamentul neprofesional sau greșelile făcute de un funcționar public implicat în activitățile specifice

achizițiilor publice, deși cu intenții bune, ar putea părea o încercare de influențare a procedurilor și/sau a rezultatului acestora.

(4) Studiile arată ca deosebirea dintre mica și mareea corupție este în principal identificată potrivit următoarele criterii:

- ✓ poziția pe care o ocupă făptuitorul în ierarhia instituției respective (corupția de la vârf are un impact mai mare pentru că oferă un model de conduită, acțiune sau poate constrângere subordonații);
- ✓ valoarea obiectului faptei de corupție (în cazul dării de mită, quantumul mitei va fi mai mare pentru persoanele cu atribuții de conducere sau control decât în cazul altor angajați, pentru că deciziile acestora sunt de natură a crea avantaje sau dezavantaje mai mari, prin nerespectarea legii)
- ✓ efectul sau impactul faptei de corupție (de exemplu, atribuirea ilegală a unui contract unei firme de iluminat poate prejudicia toți contribuabilii dintr-un oraș, în timp ce șpaga de la ghișeu nu afectează decât pe mituitor și pe cei care solicită eliberarea unei licențe în domeniul iluminatului stradal).

(5) Practica a demonstrat că unul dintre obstacolele principale în combaterea fraudei și a corupției în achizițiile publice, îl reprezintă detectarea dificilă a devierilor de la legislație. Această dificultate are la bază faptul că, în cele mai multe cazuri nu poate fi depistat făptașul real și nici victimă pentru că adesea există un complot al unui grup de persoane cu interes comune în a menține în secret actele lor de corupție, fapt dovedit de creativitatea inepuizabilă a acestora în denaturarea procesului de atribuire a contractului de achiziție publică.

(6) Prezentăm mai jos, faptele de corupție și de fraudă care constituie infracțiuni și se pedepsesc în conformitate cu dispozițiile Codului Penal și ale Legii nr.78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, precum și cele prevăzute în Legea concurenței.

CODUL PENAL (extras)

Luarea de mită (Art. 289)

(1) Fapta funcționarului public care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

Darea de mită (Art. 290)

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Traficul de influență (Art. 291)

- (1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenceze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.
- (2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Cumpărarea de influență (Articolul 292)

- (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase, direct sau indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenceze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.
- (2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat privire la aceasta.
- (3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).
- (4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (extras)

Articolul 6

Infracțiunile de luare de mită, prevăzută la art. 289 din Codul penal, dare de mită, prevăzută la art. 290 din Codul penal, trafic de influență, prevăzută la art. 291 din Codul penal, și cumpărare de influență, prevăzută la art. 292 din Codul penal, se pedepsesc potrivit prevederilor acelor texte de lege. Dispozițiile art. 308 din Codul penal se aplică în mod corespunzător.

Articolul 7

Faptele de luare de mită sau trafic de influență săvârșite de o persoană care:

- a) exercită o funcție de demnitate publică;
- b) este judecător sau procuror;
- c) este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor;
- d) este una dintre persoanele prevăzute la art. 293 din Codul penal se sancționează cu pedeapsa prevăzută la art. 289 sau 291 din Codul penal, ale cărei limite se majorează cu o treime

Articolul 12

Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

- a) efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
- b) folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații

Articolul 23

(1) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă

indicii că sa efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi.
(2) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate, în cursul efectuării actului de control, să procedeze la asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictelor și a oricărora mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Legea concurenței nr. 21/1996 republicată (extras)

Articolul 5

(1) Sunt interzise orice înțelegeri între întreprinderi, decizii ale asociațiilor de întreprinderi și practici concertate, care au ca obiect sau au ca efect împiedicare, restrângerea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia, în special cele care:

- a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;*
- b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;*
- c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;*
- d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;*
- e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.*

Articolul 6

1) Este interzisă folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante deținute pe piața românească sau pe o parte substantială a acesteia. Aceste practici abuzive pot consta în special în:

- a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile;*
- b) limitarea producției, comercializării sau dezvoltării tehnice în dezavantajul consumatorilor;*
- c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;*
- d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.*

(2) Ori de câte ori Consiliul Concurenței aplică prevederile alin. (1), în măsura în care folosirea în mod abuziv a poziției dominante poate afecta comerțul dintre statele membre, acesta aplică, de asemenea, prevederile art. 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

Articolul 65

(1) Fapta oricărei persoane care exercită funcția de administrator, reprezentant legal ori care exercită în orice alt mod funcții de conducere într-o întreprindere de a concepe sau organiza, cu intenție, vreuna dintre practicile interzise potrivit prevederilor art. 5 alin. (1) și care nu sunt exceptate potrivit prevederilor art. 5 alin. (2) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani ori cu amendă și interzicerea unor drepturi.

(2) Nu se pedepsește persoana care, mai înainte de a fi începută urmărirea penală, denunță organelor de urmărire penală participarea sa la comiterea infracțiunii prevăzute la alin. (1), permitând astfel identificarea și tragerea la răspundere penală a celorlalți participanți.

(3) Persoana care a comis infracțiunea prevăzută de alin. (1), iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit această infracțiune beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege

7. Riscuri din prisma eticii în procesul de atribuire a contractelor achiziție publică

Nr. crt.	Sursa de risc	Operațiune	Elemente care potențează frauda/corupția	Exemple și măsuri preventive
1	Planificarea achizițiilor publice	-identificare necesități	<ul style="list-style-type: none"> -amestecul oficialilor la nivel înalt în decizia de achiziție; - cuprinderea unor achiziții nejustificate din punct de vedere economic sau dăunătoare din punct de vedere al mediului (nevoi inventate sau falsificate) - lipsa de comunicare între departamente pentru stabilirea corectă a nevoilor - identificarea nevoilor după aprobarea bugetului 	<p><u>Exemplu:</u> Aprobarea unor cheltuieli pentru achiziții care nu sunt necesare autorității contractante;</p> <p><u>Măsuri preventive</u> Verificarea și justificarea fiecărei cheltuieli de către o persoană, alta decât cea care a identificat și fundamentat nevoia. (principiul "celor patru ochi")</p>
	Planificarea achizițiilor publice	Estimare valoare contract și alegere procedură	<ul style="list-style-type: none"> - evaluare superficială a valorii contractului fără a fi luate în calcul toate costurile care pot interveni; - supraevaluare în ideea favorizării unui anumit contractant; - utilizarea unui model de calcul care să conducă la o valoare care să nu presupună aplicarea unei proceduri competitive; - divizarea contractelor cu obiecte similare în contracte de valoare mică invocându-se scopuri diferite. - abuzul utilizării de proceduri necompetitive prin 	<p><u>Exemplu:</u> 1. Utilizarea frecventă a achiziției directe ca urmare a stabilirii nevoilor prin raportare la un cod CPV(8 cifre);</p> <p><u>Măsuri preventive</u> Achiziția directă nu este în legătură cu identificarea unui cod CPV de 8 cifre ci cu identificarea posibilității de a satisface o necesitate căreia i se poate atribui unul sau mai multe coduri CPV (de produse/servicii/lucrări) pe care aceasta le comportă.</p>

			<i>invocarea existenței excepțiilor legale</i>	
	- identificare fonduri		<ul style="list-style-type: none"> - alocarea nerealistă a bugetului, acesta fiind fundamentat doar pe istoricul de cheltuieli și nu pe acoperirea necesităților 	<p><u>Exemplu:</u> <i>Preluarea în planul de achiziții din anul anterior a unui contract de servicii informatici pentru actualizarea unor soft-uri care au devenit inutile</i></p> <p><u>Măsuri preventive</u> <i>Stabilirea necesităților funcție de nevoile reale și de prioritățile autorității contractante</i></p>
	- elaborare calendar		<ul style="list-style-type: none"> - planificarea deficitară a procesului de achiziție - alocarea de timp insuficient pentru derularea corespunzătoare a fiecărei proceduri 	<p><u>Exemplu:</u> <i>Atribuirea unui contract invocând măsura extremei urgențe din cauza planificării deficitare a procedurii de atribuire</i></p> <p><u>Măsuri de prevenire</u> <i>Inițierea în timp util a procedurii de atribuire ținând cont de duratele estimative ale fiecărei etape precum și de perioadele de soluționare a eventualelor contestații.</i></p>
2	- stabilirea specificațiilor tehnice		<ul style="list-style-type: none"> - ajustarea specificațiilor de așa manieră încât să corespundă unui singur operator economic - ajustarea specificațiilor la cererea nejustificată a unui factor decizional de la nivelul autorității contractante, - stabilirea de specificații prea generale sau care nu sunt în concordanță cu 	<p><u>Exemplu:</u> Utilizarea frecventă a unor specificații tehnice care copiază în cele mai mici detalii prospectul unui anume produs "agreat"</p> <p><u>Măsuri preventive</u> <i>La definirea specificațiilor tehnice se recomandă utilizarea standardelor, omologărilor sau</i></p>

	<i>Elaborarea documentației de atribuire</i>		<p>nivelul dorit al performanțelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - întâlniri frecvente și fără motiv cu oferantul preferat în vederea consultării în legătură cu cerințele tehnice; 	<i>reglementărilor tehnice naționale/europene.</i>
		<i>- stabilire clauze contractuale</i>	<ul style="list-style-type: none"> - stabilirea unor clauze cu caracter general care nu au legătură cu nevoia specifică a autorității contractante și cu obiectul contractului; - impunerea unor penalități excesive; 	
	<i>Elaborarea documentației de atribuire</i>	<i>- stabilire cerințe minime de calificare</i>	<ul style="list-style-type: none"> - cerințe "croite" pentru anumiți operatori economici, însotite de note justificative superficiale, fără o susținere reală; 	<p><u>Exemplu:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Solicitarea îndeplinirii unor indicatori financiari, de tipul "profit pe ultimii 3 ani" invocând nevoia de auto-protectie a autorității contractante.</i> 2. <i>Solicitarea de certificate privind implementarea standardelor ISO de orice fel, oferantului care are calitatea de comerciant într-un contract de furnizare produse de raft.</i> <p><u>Măsuri preventive</u></p> <p><i>Formularea adecvată a cerințelor de calificare cu respectarea principiului proporționalității, pentru a asigura participarea unui număr cât mai mare de operatori economici.</i></p> <p><u>Exemple:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Utilizarea în cadrul achizițiilor de lucrări, a factorului de evaluare "termenul de garanție a lucrării" admitând prin algoritmul de calcul oferte nerealiste și costisitoare.</i>
		<i>- stabilire criterii de selectare</i>	<i>-nu sunt definite în mod clar și obiectiv</i>	

		<i>și/sau criteriu de atribuire</i>	<ul style="list-style-type: none"> - factorii de evaluare permit speculații 	<p>2. Utilizarea cu intenție a unui factor de evaluare de natură tehnică dedicat unui anume oferant "mostră de program informatic care să corespundă în totalitate descrierii din caietul de sarcini"</p> <p><u>Măsuri preventive</u></p> <p>Stabilirea de factori de evaluare care să reflecte avantajele reale și evidente pe care autoritatea contractantă le poate obține prin utilizarea acestora.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> - completarea Fișei de date a achiziției, stabilire formulare și modele 	<ul style="list-style-type: none"> - se completează superficial, fără a se ține cont de specificitatea achiziției, lasând loc de speculații 	<p><u>Măsuri preventive</u></p> <p>Aplicarea principiului "patru ochi"</p>
		<ul style="list-style-type: none"> - stabilirea datei limită de depunere a ofertelor 	<ul style="list-style-type: none"> - acordarea unei perioade de timp insuficientă pentru pregătirea ofertei 	<p><u>Exemplu:</u></p> <p>Stabilirea unei perioade de timp egală cu termenul minim prevăzut de lege pentru depunerea ofertei în cazul unei achiziții de servicii de proiectare pentru un obiectiv de investiții complex.</p> <p><u>Măsuri preventive</u></p> <p>Stabilirea perioadei pentru elaborarea ofertelor în funcție de complexitatea și/sau cerințele specifice ale contractului.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> - punerea la dispoziție a documentației de atribuire 	<ul style="list-style-type: none"> - rezistența la utilizarea mai multor modalități de punere la dispozitie a documentației în mod gratuit 	<p><u>Exemplu:</u></p> <p>Invocarea nejustificată a motivelor tehnice la postarea în SICAP a documentației de atribuire</p>

3	<i>Chemare la competiție</i>	- răspuns la solicitările de clarificări	- oferirea de răspunsuri evazive sau care schimbă specificațiile din documentație fără a acorda un termen corespunzător operatorilor economici pentru a-și adapta oferta la modificările survenite	
4	<i>Derulare procedura de atribuire</i>	-numirea comisiei de evaluare	numirea în cadrul comisiei de evaluare a unor persoane care urmăresc îndeplinirea unor interese sau care nu au cunoștință despre lege	

<i>Derulare procedura de atribuire</i>	- primire candidaturi și selectare candidați	sunt declarați calificați operatori economici care prezintă autorizări sau certificări care nu corespund realității	
	- derularea rundelor de dialog sau negociere	-dezvăluirea de informații confidențiale	<u>Exemplu:</u> Sprijin prin transmiterea de informații folositoare anumitor ofertanți preferați. <u>Măsuri preventive</u> Mandatul de negociere va fi acordat unei comisii și nu unei singure persoane din cadrul autorității contractante.
	-primire oferte	-stabilirea datei limită de depunere a ofertelor cu mult înainte de ședința de deschidere	
	- deschiderea ofertelor	- vicii de procedură la deschiderea ofertelor (deviații de la procedura corectă de deschidere a ofertelor)	<u>Exemplu:</u> Respingerea din cadrul procedurii a ofertanților "incomizi" invocând abateri de la modul de prezentare a ofertei
	- examinare, evaluare oferte și stabilire	- familiaritate cu ofertanții de-a lungul	<u>Exemplu:</u> Ofertanți care câștigă în mod frecvent, uneori în mod exclusiv, contracte de

		<p><i>ofertă căștigătoare</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - anilor, manifestarea unor interese personale; - animozitate față de anumiți ofertenți; - erori sau omisiuni pe parcursul evaluării în scopul de a favoriza anumiți ofertenți; 	<p><i>achiziție publică atribuite de aceeași autoritate contractantă.</i></p> <p><u>Măsuri preventive</u></p> <p>Respectarea de către membrii comisiei și de experții cooptați a principiilor imparțialității, independenței și integrității în procesul de evaluare a ofertelor.</p>
		<p><i>- anulare procedura</i></p>	<p><i>- inventarea cu ușurință a motivelor de anulare</i></p>
5	<i>Atribuire contract de achiziție publică sau încheiere acord-cadru</i>	<p><i>- perioada de așteptare și dacă este cazul, soluționare contestații</i></p>	<p><i>- apar înțelegeri cu contestatorii pentru a-și retrage contestația</i></p>
		<p><i>- semnare contract/ încheiere acord-cadru</i></p>	<p><i>- la momentul semnării contractului apar modificări față de documentația de atribuire și față de ofertă, motivat ca au fost omise sau că nevoie nu a fost bine cuantificată</i></p>
6	<i>Încheiere dosar de achiziție publică</i>	<p><i>- definitivare dosar de achiziție publică</i></p>	<p><i>- existența unor înregistrări sporadice și ulterioare producerii evenimentelor;</i></p> <p><i>- arhivarea aleatorie a dosarelor;</i></p>
7	<i>Derulare contract/acord cadru</i>	<p><i>- îndeplinirea obligațiilor asumate și recepții parțiale</i></p>	<p><i>- lipsa monitorizării efective a contractului din punct de vedere cost-calitate și timp;</i></p> <p><i>- schimbări substanțiale în condițiile contractuale pentru a permite prelungirea duratei contractului și prețuri mai mari pentru contractant;</i></p> <p><i>- acceptarea schimbării specificațiilor tehnice sub</i></p> <p><u>Exemplu:</u> <i>Majorarea valorii contractelor prin aplicarea negocierii fără publicarea unui anunț,</i></p> <p><i>- argumentând exclusivitatea contractantului pe aspecte de ordin tehnic și calitativ precum și</i></p> <p><i>- invocând inconveniente majore în cazul separării de contractul inițial a</i></p>

			<p>nivelul standardelor impuse prin documentație;</p> <ul style="list-style-type: none"> - amânarea prezentării situațiilor de plată, a prestării serviciilor sau a furnizării produselor, în scopul ajustării prețurilor - plăti în avans fără temei. 	<p>lucrărilor/serviciilor adiționale/ suplimentare.</p> <p><u>Măsuri preventive</u> De regulă, nu se acceptă modificări la contract. În cazuri excepționale, eventualele modificări trebuie fundamentate și justificate temeinic.</p>
8	Finalizare contract	- recepție finală	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa supervizării din punct de vedere cost-calitate și timp a îndeplinirii obligațiilor contractuale; - facturare fictivă pentru ceva ce nu a fost finalizat. 	<p><u>Exemplu:</u> Acceptarea de devieri de la cantitatea, calitatea și termenele de livrare prevăzute în contract, prin emiterea unor documente de recepție incorecte.</p> <p><u>Măsuri preventive:</u> Instituirea la nivelul autorității a unor proceduri specifice privind desfășurarea receptiilor finale.</p>
9	Analiza procesului	- concluzii și măsuri de îmbunătățire	<ul style="list-style-type: none"> - lipsa analizei procesului prin care să se identifice dacă s-a obținut întradevar ceea ce s-a dorit și la valoarea previzionată 	

8. Dispoziții finale

(1) Prezentul cod va fi adus la cunoștință de către consilierul de etică, cu sprijinul șefilor/coordonatorilor de secții și compartimente, tuturor persoanelor implicate în procesele de achiziție publică, având obligația de a-l respecta.

(2) Prezentul cod se completează cu prevederile legale aplicabile cât și cu Codul de etică și conduită al personalului adoptat la nivelul Spitalului Orășenesc „Sfânta Filofteia”, Mizil, precum și cu alte regulamente interne.

Director medical, Dr. Mărgărit Romeo

Director finanțier-contabil, Ec. Burlacu Daniela

Şef Serviciu Administrativ, Ing. Enache Valentin

Întocmit,
Consilier juridic, Ioniță Vasilica

Consilier etic, Dumitru Nicolae

